

med Rigsdagsmanden for Holbæk Amts 4de Valgfreds (Jesperen) at stille Forslag til § 2, (som det maa kaldes Mindretals-Forslag, skal jeg lægge mindre Vægt paa), maa det være mig tilladt at udtale, at, idet vi ikke ganske have kunnet tiltræde dette Lovforslag, saa have vi dog ikke havt nogen Betænkelighed ved overhovedet at gaae ind paa en Omordning af Forligelsesvæsenet, navnlig have vi ingen Betænkelighed havt ved, at der i Forligscommissionerne bliver tilveiebragt et mere folkeligt Element end hidtil. Jeg troer, det maa erkendes for en Fordeel ved Forligelsesvæsenets nærværende Indretning; at der ikke i Forligelsescommissionerne mangler den fornødne Retskyndighed. Den er jo tilstede, idet, som bekendt, Amtmændene i Reglen enten selv ere Forligelsescommissairer eller de have bestiftet saadanne andre Mænd dertil, som ikke mangle den fornødne Retskyndighed; men, ligesom jeg troer, at det er en Fordeel, der ganske vist ikke maa tabes af Sigte eller forsvinde under en anden Ordning, saaledes holder jeg for, at man ogsaa let kan vurdere Retskyndighed hos Forligelsescommissionerne for høit. Jeg troer nemlig, at det ikke har nogen stor Betydning med den Nytte, der fra Forligelsescommissionernes Side skal udrettes, med Hensyn til at forestille Parterne Sagerne formeentlige Udfald, hvis de bringes for Retten; thi slige Forudsigelser ville efter deres Natur altid være tvivlsomme, fordi man seer saamange Exempler paa, at, hvad en Dommer anseer for Ret, det anseer en anden for Uret, og saaledes kan det ofte hændes, at Forligelsescommissairens Mening om en Sag kan blive underkjendt af Dommeren, naar Sagen kommer for Retten. Fra et andet Synspunkt vil Forligelsescommissairens Mening om Sagen altid blive noget tvivlsom, idet nemlig Forligelsescommissionen slet ikke kan vide, hvorledes Beviserne ville fremkomme for Retten, og det er jo efter Beviserne, at Dommerne paakjende Sagen. Men, idet jeg saaledes ikke kan skjønne, at der udrettes Stort ved, at Forligelsescommissionerne ere saa rets-kyndige, at de skulde kunne befatte sig med til nogen synderlig Nytte at forudsig Sagerne Udfald, hvis disse komme for Retten, saa hol-

der jeg dog for, at det af andre Hensyn er af overmaade stor Vigtighed, at der er nogen retlig Kundskab i Forligelsescommissionen, idet mindste indtil en vis Grad. Det vilde være meget beklageligt, dersom der skulde komme til at mangle saameget Begreb om Lov og Ret i Forligelsescommissionen, at Forligelsescommissairerne skulde, i selve deres Function, komme til at handle imod Loven, ligesom det ogsaa vilde være beklageligt, hvis der skulde komme til at mangle fornøden Dannelse i Forligelsescommissionerne, eller rettere, at Forligelsescommissairerne skulde mangle Evne til ordentligt at kunne formulere Forliget og med fornøden Tydelighed indføre det i Protokollen. Jeg troer imidlertid, at denne Indsigt i retlig Henseende og denne fornødne Dannelse, der saaledes kunde ønskes i Forligelsescommissionerne, meget godt kan tilveiebringes, uden at man har nødig at ty til Underdommerne, som nu vel i Almindelighed er Tilfældet. Jeg troer, at den meget godt kan tilveiebringes paa anden Maade, naar der gaaes frem ad den hensigtsmæssigste Vej. Det er saaledes med Hensyn til Maaden, hvorpaa Forligelsescommissairerne vælges, at Mindretallet antager, at man ved at give Amtsrådene en større Indflydelse paa Valgene, end der efter § 2 vil tilkomme dem, kan være mere sikker paa, at der altid vil blive den fornødne Indsigt i retlig Henseende og ligeledes den fornødne Dannelse i Forligelsescommissionerne. Det er maaskee saa, at det nærmest kan være en Smags- sag, og at de Herrer fra deres Synspunkt kunne troe at have ligesaa gode Grunde for, at Sogneforstanderskaberne træffe det rigtige Valg, og jeg skal derfor ikke gaae videre ind derpaa, men jeg troer dog, at min Betragtning kan være berettiget, den nemlig, som jeg troer de fleste ville indrømme, at hvad enten man seer hen til, hvorledes Amtsrådene nu ere sammensatte eller hvorledes de ville blive sammensatte efter den nye forventede Lov desangaaende, saa maa det vistnok kaldes en billig Fordring at stille til Amtsrådene, at de dog i Reglen skulde være Sogneforstanderskaberne overlegne, naar det gjælder om Retskyndighed og Dannelse, og naar dette er Tilfældet, indseer jeg heller ikke rettere, end at man ogsaa maa være be-